

STANDARDY KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKÓW STUDIÓW WYŻSZYCH

Streszczenie menedżerskie

Związek Banków Polskich

Polska Izba Ubezpieczeń

Michał Jurek

Paweł Marszałek

Warszawa, październik 2007

BADANIE STANDARDÓW KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKÓW STUDIÓW WYŻSZYCH – EXECUTIVE SUMMARY

1. Zgodnie z ustawą o szkolnictwie wyższym, standardem kształcenia określa się zbiór reguł kształcenia na studiach wyższych, prowadzonego w różnych formach w ramach kierunków studiów, makrokierunków lub studiów międzykierunkowych¹. Standardy te, dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia określa, w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego. Winny one uwzględniać m.in.:
 - kwalifikacje, jakie powinien posiadać absolwent tych studiów;
 - ramowe treści kształcenia;
 - czas trwania studiów i wymiar praktyk;
 - wymagania dla poszczególnych form studiów.
2. Badaniem objęto **116 standardów kształcenia**, odnoszących się do poszczególnych kierunków kształcenia na uczelniach wyższych. Nie objęto badaniem kierunków *stricte* ekonomicznych, a mianowicie: *Ekonomii* oraz *Finansów i rachunkowości*. Zgodnie z podziałem na nauki ekonomiczne i nauki o zarządzaniu, nie rozpatrywano jako treści ekonomicznych zagadnień odnoszących się do marketingu i zarządzania. Należy podkreślić, że występowały one dość szeroko. Niemniej, zarządzanie finansami firmy i funkcjonowanie rynku finansowego nie było w nich uwzględniane.
3. Standardy rozpatrywano pod kątem ujęcia w nich zagadnień związanych z bankowością i rynkami finansowymi. W szczególności zwrócono uwagę na:
 - uwzględnienie umiejętności związanych z rynkiem finansowym, czy choćby szeroko rozumianą przedsiębiorczością, w części standardu dotyczącej wymaganych kwalifikacji absolwenta;
 - uwzględnienie zagadnień związanych z rynkiem finansowym w ramowych treściach kształcenia (w odniesieniu do standardów, w których zagadnienia te pojawiły się,

¹ Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (DzURP 2005, nr 164, poz. 1365).

wskazano na zalecane w standardzie treści i efekty kształcenia oraz minimalną liczbę godzin, przeznaczonych na tę problematykę);

- uwzględnienie zagadnień dotyczących rynku finansowego w tzw. innych wymaganiach, stanowiących część każdego standardu;
 - uwzględnienie zagadnień dotyczących bankowości i finansów w stanowiących część każdego standardu zaleceniach.
4. Ogółem, treści dotyczące bankowości i rynków finansowych wystąpiły w **29 standardach**. Problematykę tę ujęto w standardach kształcenia dla następujących kierunków: *Administracja, Architektura i Urbanistyka, Architektura Krajobrazu, Bezpieczeństwo Narodowe, Bezpieczeństwo Wewnętrzne, Dziennikarstwo i Komunikacja Społeczna, Edukacja Techniczno-Informatyczna, Energetyka, Europeistyka, Farmacja, Fizjoterapia, Geografia, Gospodarka Przestrzenna, Górnictwo i Geologia, Informatyka Ekonomiczna, Logistyka, Oceanotechnika, Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej, Politologia, Polityka społeczna, Rolnictwo, Rybactwo, Socjologia, Sport, Stosunki międzynarodowe, Turystyka i rekreacja, Zarządzanie, Zarządzanie i inżynieria produkcji, Zdrowie publiczne*
 5. W standardach dla **9 kierunków** zawarto problematykę bankowości i rynków finansowych **zarówno w treściach podstawowych i kierunkowych**. Pozostałe **20 kierunków** uwzględnia badaną problematykę **albo w treściach podstawowych, albo w treściach kierunkowych**. Warto też zauważyć, że liczba godzin przeznaczonych na realizację treści podstawowych jest stała i określona w standardzie danego kierunku, natomiast w odniesieniu do treści kierunkowych faktyczną liczbę godzin, przeznaczoną na realizację danego przedmiotu ustalają uczelnie. W standardzie jest bowiem wymieniona tylko ogólna pula, do podziału między wszystkie przedmioty z grupy kierunkowych.
 6. W części określającej wymagane kwalifikacje absolwentów najczęściej występowały zapisy, według których absolwent winien posiadać wiedzę z zakresu nauk społecznych, a w tym z ekonomii, oraz że powinien on posiadać wiedzę wystarczającą do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W tym kontekście może budzić pewne zdziwienie fakt, że **relatywnie niewiele miejsca poświęcono na problematykę relacji absolwenta z instytucjami pośrednictwa finansowego**.
 7. W treściach kształcenia badanych standardów udział zagadnień dotyczących bankowości i szerszej rynku finansowego był niewielki. Badane treści w większym stopniu uwzględniały zagadnienia dotyczące szeroko rozumianej przedsiębiorczości: działalności gospodarczej,

zarządzania firmą, marketingu, gospodarki, polityki ekonomicznej, globalizacji. Ponadto, znajdowały się w nich ogólne odwołania do zagadnień ekonomicznych. Co charakterystyczne, najczęściej treści ekonomiczne miały charakter makro.

8. liczba godzin, przeznaczonych na nauczanie zagadnień ekonomicznych była stosunkowo mała. Wyjątkiem były standardy odnoszące się do przedmiotów, będących tradycyjnie przedmiotem nauczania na uczelniach ekonomicznych, takich jak logistyka, zarządzanie, informatyka ekonomiczna.
9. W odniesieniu do bloku „innych wymagań”, w niektórych standardach umieszczano ogólną formułę, zgodnie z którą, programy nauczania powinny zawierać treści humanistyczne, z zakresu ekonomii lub inne poszerzające wiedzę humanistyczną (najczęściej w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin). W wielu standardach wskazywano konkretnie, że powinna to być wiedza z zakresu socjologii, filozofii lub psychologii; zagadnienia ekonomiczne uwzględniano w mniejszym stopniu. Prawie zaś w każdym standardzie jako inne wymagania wymieniano znajomość technik informacyjnych, ochrony własności intelektualnej, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii.